

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

Tárgy

Hely

Idő

hely

számszám

Szerző:

Cím:

Mihályfi Ernő

Magyar Nemzet

1959. nov. 29.

"A kultúra vára"

Örömmel olvastuk a budai várpalota helyreállításának irányításával megbízott főépítész nyilatkozatában, hogy elkészültek a tervek a várpalota felhasználására, benépesítésére. Eszerint **kulturális intézmények kerülnek a helyreállított várpalotába**, többek között a **Nemzeti Galéria**, a **Széchenyi Könyvtár**, a **Vármúzeum**, a létesítendő **Vallástörténeti Múzeum** és esetleg még más gyűjtemények számára is jut hely. A közvélemény melegebbé és megnyugvással fogadta ezt a hírt, amely egy évtizede tartó tervezgetés lezárását jelenti.

Két esztendővel ezelőtt azt írtam ezen a helyen, hogy **»javaslatot tesztek: legyen a vár a kultúra vára«**. Azt javasoltuk a Magyar Nemzetben, hogy helyezzünk el kulturális intézményeket, könyvtárakat, múzeumokat, tudományos kutatóintézeteket, kiállítóhelyiségeket a Várban. Ezzel azt a célt is elérjük, hogy a Vár helyreállítási költségeivel egyúttal helyet biztosítsunk olyan kulturális intézményeinknek, amelyeknek megfelelő elhelyezése ma már halaszthatatlan feladat. Legelsősorban a Széchenyi Könyvtár, a magyar nemzeti könyvtár elhelyezését javasoltuk a Várnak a Krisztinaváros felé néző nyugati szárnyában, amely leghamarabb kerül használható állapotba. Ismeretes, hogy milyen súlyos a Széchenyi Könyvtár jelenlegi helyzete, a Nemzeti Múzeum központi épületén kívül 12 épületben van elhelyezve a város különböző részein. A közvélemény – számos levél bizonyítja, amelyet a Magyar Nemzethez írtak –, egyetértett ezzel az elgondolással és végleges teris is eszerint készült el.

A várpalota felhasználási tervén kívül időközben más lépések is történtek abban az irányban, hogy a budai vár a kultúra vára legyen. A **Történettudományi Intézet** már az Uri utcában működik és még több olyan épület van a Várban, amely alkalmas kulturális intézmények, kutatóintézetek, tudományos intézetek elhelyezésére.

S a könyvtárak, múzeumok várbeli elhelyezése láncreakció formájában nagyszerű új lehetőségeket nyit meg. Ha a Nemzeti Múzeum épületéből és a környező épületekből a Széchenyi Könyvtár felköltözik a várpalotába, az egész Történeti Múzeumot el lehet helyezni a Nemzeti Múzeumban. Rendkívül fontos, hogy nemzeti történelmünk emlékeit, dokumentumait egységesen, együtt helyezzük el ebben a történelmi patinájú épületben. Eddig

a szinte katasztrofális helyszüke akadályozta ezt meg, de nem lenne helyes, ha továbbra is csak 1848-ig terjedő történelmünk emlékei kaphatnának helyet a múzeum állandó kiállításain, s a legújabb kor, a **munkásmozgalom történelmi dokumentumai** más helyen, külön múzeumban szerepelnének. Ez nagyon megzavarja a tömegek szemléletét és a múzeum nevelési feladatait. Dózsa, Rákóczi, 1848, 1919, 1945 összetartoznak, **egységes történelmi folyamatként kell nemzeti történelmünk múzeumban bemutatni**.

Az ellenforradalom utáni esztendőben az MSZMP és a forradalmi munkás-parasztkormány egyik legnagyobb kulturális intézkedése volt a **Magyar Nemzeti Galéria** megalapítása. Ez a művészeti múzeum 2–3 esztendő alatt páratlanul népszerű lett, de egyben kinötte jelenlegi kereteit, amelyet a volt Kúria épülete biztosított számára és sokkal bővebb, alkalmasabb elhelyezést kap a **várpalota keleti szárnyában**, a **Dunára néző főfronton**. Itt valóban az egész magyar képzőművészetet egységesen és teljes gazdagságban lehet bemutatni, olyan nagyméretű alkotásokat is ki lehet állítani, amelyek jelenleg vagy egyáltalán nem, vagy csak felváltva kerülhetnek a közönség elé. A Nemzeti Galéria új elhelyezésével felszabadul a Kossuth Lajos téri épület. **Javasoljuk, hogy ez maradjon állandó kiállító-helyiség**. Erre kiválóan alkalmas teremcsomagot alakítottak ki az épületben, semmit sem kell megváltoztatni és megoldódik egy nagyon nagy kérdés. Ma nincs elég megfelelő kiállító-helyiség Budapesten. A Múcsarnok már szűk és kevés az egymást követő nagy kiállítások számára, a Nemzeti Szalon pedig már évek óta le kellene bontani, olyan állapotban van. A Kossuth Lajos téri épületben egyszerre három nagy kiállítást lehet megrendezni. Ezek mellett elfér benne a Képzőművészeti Szövetség és esetleg más képzőművészeti intézményünk is.

Az így szerencsés megoldást nyelő, évtizedek óta nyomasztó problémák mellett egyetlen nagy elintézendő kérdés maradna még, a Természettudományi Múzeum megfelelő elhelyezése, szétszórót részeinek egyesítése. Ennek négy osztálya jelenleg a város négy különböző helyén, illetve raktáiraival együtt legalább hét különböző helyen van elhelyezve, veszedelmes zsúfoltságban. Talán ennek az elhelyezésére is akad hely a Várban. Nem a várpalotában, hanem meg kel-

lene vizsgálni, hogy a Szentiháromság téri régi Pénzügymisztérium épületét a hozzá csatlakozó háztömbökkel nem lehetne-e erre a célra felhasználni.

Megoldódik a közlekedés kérdése is, amely tulajdonképpen az egyetlen aggodalmaskodó ellenérv volt a kulturális intézményeknek a Várban való elhelyezésével szemben. Azt mondták, hogy a Vár kiesik a közlekedésből, oda nem lehet nagyforgalmú intézményeket elhelyezni. Két esztendővel ezelőtt a Magyar Nemzetben megjelent cikkben azt javasoltam, hogy **mozgólépcsőt kell építeni az alagút bejárata mellé a régi síkló helyére** és akkor közlekedésileg szinte a Belvárosba kerül az egész Vár, néhány perc alatt megközelíthető a város bármelyik pontjáról. Az elkészült tervek szerint valóban mozgólépcsővel és emellett természetesen sűrű autóbuszforgalommal bonyolítják majd le a Várba irányuló közlekedést, s így a legnagyobb tömegeket is gyorsan lehet föl- és leszállítani a múzeumokba, könyvtárba, tudományos intézetekbe.

Ma hosszú, tömört sorok állnak a Szépművészeti Múzeumban, igen gyakran a Múcsarnok, a Nemzeti Galéria, egy-egy kiemelkedőbb könyvkiállítás, nemzetközi fotókiállítás kapui előtt. Tízezrek és tízezrek várják türelmes sorbanállással, hogy a képeket, szobrokat, művészeti alkotásokat megnézhesék. Ezek a tízezrek a mozgólépcsőn és az autóbuszokon kényelmesen fognak feljutni a Várba az ottani múzeumok, könyvtárak, kiállítások megtekintésére.

Két évvel ezelőtt azt írtuk: **»Felszabadult fantáziával megtervezhetjük a Vár kulturális életének szépségét, gazdagságát. Utiz Béla és más mai kiváló művészeink freskói, goblelinei díszítik a termeket. A palota udvarán és kertjében szobrászaink új alkotásait állítanak fel. Központjává válna a Vár a magyar kulturális életnek és talán hamarosan olyan híre és szerepe lenne, mint Mátyás király idejében volt.«**

Örülünk, hogy a végleges tervek is efelé mutatnak.

Mihályfi Ernő